

Svar från UHR till Svenska i världen

Svar via e-post från utbildningsbedomning@uhr.se 2022-03-10

Svenska studenter som studerar i utlandet stöter på flera problem i samband med konvertering av utländska betyg och kurser.

Själva processen tar för lång tid. Det riskerar att leda till att ansökningstiden hinner gå ut innan de utländska betygen är översatta och validerade. Trots att Universitets- och högskolerådet har infört en ny webbtjänst är handläggningstiden fortfarande mellan 2-5 månader¹ (UHR, 2021).

Svar: handläggningstiden för bedömning av en persons utländska utbildning på gymnasial, eftergymnasial yrkes och akademisk nivå har en handläggningstid på som ni skriver 2-5 månader. Den bedömningen kan på gymnasienivå hjälpa till med planering av fortsatta högskolestudier då de kan visa om man ev behöver kompletterande studier på komvux beroende på vad det finns för behörighetskrav på den utbildningen man ska söka. Men ansökningstiden för att söka om en utbildning till universitet och högskola riskera aldrig att gå ut. Som sökande behöver du aldrig ha en bedömning innan du ansöker, behörighetsbedömning görs i samband med ansökan.

För bedömning av högre utbildning så är syftet med bedömningen att underlätta för arbetssökande som ett komplement till sina utbildningsdokument och CV. Så att arbetsgivare lättare förstår den utländska utbildningen och vad den motsvarar i det svenska utbildningssystemet.

Från och med antagningen till höstterminen 2019 gäller ändrade föreskrifter, vilket får till följd att omräkningstabellerna bland annat missgynnar elever som har studerat vid ett amerikanskt high school. Den åtgärden får till följd att barn, vars föräldrar har valt att bo utomlands med familjen, får betala ett högt pris för den utlandserfarenheten. När UHR har jämfört fördelningen av betyg från USA med den svenska fördelningen har det visat sig att andelen med högsta betyg från USA överskrider den svenska andelen med högsta betyg. Det är endast 0,3% av svenska sökande som har 20,00 medan den jämförda fördelningen av betyg från USA visar att över 12% har maxbetyg. För att spegla fördelningen av svenska betyg har omräkningstabellen för USA fått ett lägre preliminärt jämförelsetal för maxbetyget.

Svar: Jämförelsen mellan sökande med gymnasieexamen från GY11 och betyg från USA är gjord på de betyg som finns registrerade i antagningssystemets beståndsregister. Beståndsregistret har använts eftersom nationell statistik från USA inte har erhållits. Genom att använda beståndsregistret för både betyg från GY 11 och betyg från USA antas att dessa grupper är likvärdiga beträffande intresse för högskolestudier. Utfallet av jämförelsen gjorde att betyg från USA inte kunde få det maximala värdet 20,00 eftersom andelen

betyg med maxvärde i den amerikanska fördelningen var så mycket större jämfört med den svenska fördelningen. En översyn av omräkningstabellerna görs regelbundet. Om fördelningen av betyg från USA förändrats sedan förra jämförelsen kan omräkningstabellen också komma att ändras. Om ingen justering görs av omräkningen av de amerikanska betygen i förhållande till svenska betyg (och betyg från andra länder) så får de amerikanska betygen i en urvalssituation en större andel av platserna än vad borde ha i förhållande till antalet behöriga sökande. Det är inte bara de amerikanska betygen som har fått en justering utan även betyg från ett 10-tal olika system. Inget land har en egen kvot utan alla som söker, söker i samma betygsgrupp och behöver hanteras så likvärdigt som möjligt.

Vi kan även se ett problem i hur man omräknar högskolepoäng vilket är av stor vikt för att få behörighet till vissa program och kurser i Sverige. Här vittnar utlandssvenska studenter 1 UHR, 2021. "Information innan du söker". UHR.se. [<https://www.uhr.se/bedomning-av-utlandskutbildning/information-innan-ansokan/>] 2 (2) om att kurser de läst i utlandet som motsvarar samma kurs i Sverige valideras med olika högskolepoäng. Det kan exempelvis leda till att man inte har behörighet att läsa fristående kurser i Sverige på den akademiska nivå som man redan har en utländsk examen på. Ofta är det mindre detaljer som avgör. I värderingen av utländska utbildningsmeriter måste fokus ligga på vad som är motsvarande, inte vad som är samma sak.

Svar: UHR räknar inte om högskolepoäng som sökande tidigare har skaffat sig utomlands eller avgör huruvida tidigare högskolemeriter ger behörighet. Det är respektive lärosäte som man ansöker till (via [Antagning.se](https://antagning.se)) som avgör den behörigheten och även om det finns meriter att tillgodoräkna in i den utbildningen som de bedriver. Varje lärosäte har information om reell kompetens och tillgodoräkning. Även [Antagning.se](https://antagning.se) har information om hur man går tillväga för just behörig genom andra meriter än de formella. Se bla. <https://antagning.se/sv/betyg-och-behorighet/en-annan-vag/>

Sammantaget innebär ovan beskrivna problem att Sverige riskerar att gå miste om högpresterande, ambitiösa och målmedvetna elever och studenter som skulle vara en enorm tillgång för landet, samtidigt som utlandssvenskarna straffas för att det utländska skolsystemet lyckas bättre än det svenska med att få elever att prestera maximalt.

Lösningförslag

För att skapa rimliga och mer rättvisa förutsättningar för studenter att komma tillbaka till svenska universitet och högskolor anser Svenskar i Världen att nuvarande riktlinjer och krav på konvertering av betyg och kurser från utländska till svenska bör ses över. Dessutom behöver UHR:s handläggningstider kortas avsevärt. Mer och bättre information generellt gällande utlandsstudier efterfrågas från UHR.

Svar: UHR ser kontinuerligt över omräkningen av utländska gymnasiebetyg och jämför med statistik över svenska gymnasiebetyg och hur omräkningen påverkar urvalet. UHR ser också över informationen kring omräkning av utländska betyg och kommer att förtydliga informationen i myndighetens olika kanaler.